

25.69x29.93	31	38	עמוד	הארץ - THE MARKER	13/12/2010	25281582-3
משרד עורכי דין ילין - 29230						

האוטובוס השרוף. "אם הסוהרים ירדו בריאים מהאוטובוס ונהרגו 300 מטר מהאוטובוס, יש מקום לטענה שזה לא תאונת דרכים"

העימות בין משרד הביטחון לחברת הביטוח איילון: היכן אחזה האש בסוהרים

אסון האוטובוס יוביל למלחמת גרסאות קרה וצינית בבתי המשפט: מי נהרג בתוך האוטובוס ומי מחוצה לו • מספר המטרים שהפרידו בין מקום המוות לרכב יכולים להיות שווים מיליוני שקלים למי שישלם פיצויים למשפחות - חברות הביטוח או משרד הביטחון

מאת הילה רו

« אסון השריפה בכרמל שגבה את חייהם של 43 סוהרים, שוטרים וכבאים היה תקדים עצוב מבחינת היקף הקורבנות שנספו בשריפה בישראל. בעת מסתמך כי המחלוקת המשפטיות המתהוות בין חברות הביטוח למשרד הביטחון בנהגת להיקף האחריות של כל אחד מהגורמים עתידות ליצור גם תקדים משפטי שיעסיק את בתי המשפט במשך זמן רב. סכום הפיצויים המצטבר שישראלם למשפחות הנספים עשוי להגיע לעשרות רבות של מיליוני שקלים, ולכן אין פלא שכל הנוגעים בדבר ינסו להגן על קופתם, גם במחיר של התחשבות קרה וצינית למול קורבנות הטרagedיה הקשה שאירעה לפני בעשרה ימים. אנשי שירות בתי הסוהר נספו בשריפה שהשתוללה בהר הכרמל, לאחר שהאוטובוס שבו נסעו נקלע למלכודת אש שממנה לא הצליח להיחלץ. האוטובוס הוביל את הסוהרים שהיו בקורס קצינים במרכז הארץ אל כלא דמון שבלב הכרמל, לאחר שהאחרונים נתבקשו לסייע בחילוץ

משרד הביטחון וקרן מבטחים צפויים לגלגל חלק גדול מהתשלום למשפחות הנספים לאיילון. בתגובה טוענים בחברה: "הרכב נעצר בגלל השריפה. הסוהרים יצאו ורצו לכיוון חומת האש. זו לא תאונת דרכים"

האסירים ממנו. לאחר הפינוי, בעת שאוטובוס הסוהרים עשה רכב מקיבוץ בית אורן במורדות ההר לכיוון כביש החוף, האוטובוס נקלע למלכודת אש ונשרף לחלוטין, על יושביו. כפי שנחשף בשבוע שעבר ב-TheMarker, התגלעה מחלוקת בין חברת הביטוח איילון, משרד הביטחון וקרן הפנסיה מבטחים סביב השאלה מי ישלם למשפחות הנספים את תשלומי הביטוח והפיצויים. במקרה המחלוקת עומדת השאלה אם הסוהרים נשרפו בתוך האוטובוס או מחוצה לו, ואם מדובר בתאונת דרכים. משרד הביטחון הודיע כבר כי יכיר במשפחות הנספים מקרב שירות בתי הסוהר והמשטרה כמשפחות שכולות, וכי ישלם פיצוי למשפחות מכוח אחריותו. קרן הפנסיה מבטחים שבה היו מבטחים 20 סוהרים שנהרגו תשלם אף היא מיליוני שקלים למשפחות. אך שני הגופים הללו צפויים לגלגל חלק גדול מהתשלום שיועבר למשפחות הנספים לפתחה של חברת הביטוח איילון, בגלל של תביעות ביטוח רכב חובה. חברת הביטוח איילון ביטחה

את האוטובוס שנשרף, ותשלם כמיליון שקל על נזקי הרכוש של האוטובוס. ביטוח רכב חובה שעשתה איילון לאוטובוס, חושף אותה לתביעות בהיקפים של עשרות מיליוני שקלים. ביטוח רכב זה כולל פיצוי על כאב וסבל של הנספים קודם שמתו, בהיקף של כ-300 אלף שקל להרוג; פיצוי על אובדן השתכרות, טיפולים והוצאות למשפחות ההרוגים בסכומים משתנים. בסך הכל, החשיפה של איילון לתביעות ביטוח רכב חובה עקב אסון האוטובוס צפויה להגיע לסכום של 50-70 מיליון שקל. באיילון טוענים כי כלל לא מדובר בתאונת דרכים, וביטוח רכב חובה לא אמור להיות מופעל במקרה זה, כך שהכסף שאמור לעבור למשפחות נמצא באחריות משרד הביטחון. "האוטו נעצר בגלל השריפה. לאחר מכן הסוהרים יצאו מהאוטובוס ורצו לכיוון חומת האש. עדויות של אנשים שהיו שם דיברו על 20-30 איש שהתחבקו יחד ונשרפו על הכביש, כך שעיקר הקבוצה נשרפה באש שהיתה מחוץ לאוטובוס. זה לא ביטוח חובה, זו לא תאונת דרכים", אמרו באיילון.

האם המוות נגרם מהשימוש באוטובוס

עורכי דין מומחים בדיני נזיקין וביטוח חלוקים בדעותיהם אם ניתן להגדיר את האסון כתאונת דרכים, ולגבי מי הגדרה זו רלוונטית. עו"ד אסף פוזנר מחלק את הנספים לשלוש קבוצות עיקריות. הראשונה, אלו שהאש אחזה בהם בעודם באוטובוס ונספו קרוב מאוד אליו; השנייה, כבאים ושוטרים שניסו לסייע לסוהרים ונהרגו בסמוך לאוטובוס והשלישית, אנשים שנהרגו במרחק רחוק יחסית מהאוטובוס כשניסו להימלט מאימת הלהבות שאחזה בהם הרחק מהאוטובוס. לגבי הקבוצה האחרונה, קיימת הסכמה כי ככל הנראה הגדרת האירוע כתאונת דרכים לא תחול לגביה ולכן חברת הביטוח אינה חייבת בפיצויים. "המבחן של בית המשפט מבוסס על מבחן 'השכל הישר'. אם הסוהרים ירדו בריאים מהאוטובוס ונהרגו 300 מטר מהאוטובוס יש מקום לטענה שזו לא תאונת דרכים. יצטרכו לבדוק איפה האש אחזה בהם", אומר פוזנר. לגבי שתי הקבוצות הראשונות של

הנספים, לדעת פוזנר ניתן לראות בהם כנפגעים של אירוע תאונת דרכים. "אמנם מדובר בשריפת יער, אבל הרכב היה בתנועה. ללא ספק הדלק שהיה באוטובוס שימש סיבה להתלקחות נוספת. הסיבה הראשונית למוות אמנם היתה מחוץ לאוטובוס, אבל מיכל הדלק גרם לפיצוץ ולתוצאה מאוד קשה, ולכן יש מקום לטענה שמדובר בתאונת דרכים", הוא אומר. חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים מגדיר תאונת דרכים כמאורע שבו נגרם לאדם נזק גוף עקב שימוש ברכב למטרות תח בודה. פוזנר מסביר כי החוק יוצא מנקודת הנחה שיייתכן מקרה של פיצוץ או התלקחות שנגרמו בשל רכיב של הרכב, גם אם התאונה התרחשה מחוץ לרכב. כך לדוגמה, במקרה של משפחת לסרי, בית המשפט העליון קיבל ב-1988 את ערעורה של המשפחה, וקבע כי שריפה שהביאה למותם ולפיציעתם של נופשים בחוף הים כתוצאה מהתלקחות בלון גז שבו השתמשו בני המשפחה בסמוך לרכבם, נחשבת תאונת דרכים המקימה זכאות לפיצויים על פי חוק הפיצויים לנפגעי תאונות

צילום: ירון קמיניצקי

25.7x18.91	32	עמוד 38	THE MARKER - הארץ	13/12/2010	25281590-2
משרד עורכי דין ילין - 29230					

תאונות דרכים? ברכב, לא כל אירוע חיצוני ייחשב לתאונת דרכים

המוסד לביטוח לאומי ואררט נגד מדינת ישראל
 גשר שפירים, שהיה במהלך בנייה, התמוטט על רכב שנסע תחתיו והרג את נוסעיו. בפסק הדין מאוקטובר 1999 קבע בית המשפט העליון שמדובר בתאונת דרכים הנובעת מהסיכון התחבורתי

לסרי נגד ציון חברה לביטוח
 שריפה שהביאה למותם ולפציעתם של נופשים בחוף הים כתוצאה מהתלקחות בלון גז, שבו השתמשו בני המשפחה בסמוך לרכבם. בפסק הדין מאוגוסט 1988 קבע בית המשפט העליון: השריפה נחשבת תאונת דרכים

אליהו חברה לביטוח נגד נסרה זאהי
 שריפה שגרמה לנפגעים פוצה עקב ניצוץ במערכת החשמל של מלגזה, הנחשבת לכלי רכב, שהביא להתפוצצות בלון גז חיצוני למלגזה. פסק הדין מיוני 2003 מבית המשפט העליון פסק שלא מדובר בתאונת דרכים

קטיפאן נגד הדר חברה לביטוח
 תא נהג התלקח לאחר שילדים שיחקו במצית בתוך רכב. בפסק הדין מיוני 2004 קבע בית המשפט העליון שלא מדובר בתאונת דרכים. עם זאת ציין בית המשפט שאם היה מותז דלק על מיכל הדלק והדבר היה מעצים את השריפה, היה מדובר בתאונת דרכים

אליהו חברה לביטוח נגד יונאן
 אדם נפגע ברכב בעת נסיעה בשל סלעים שעפו לכיוונו ממחצבה רחוקה. פסק הדין מנובמבר 2006 קבע כי לא מדובר בתאונת דרכים. בית המשפט העליון קבע שלא מדובר בסיכון תחבורתי, שכן גם אדם שהיה מחוץ לרכב היה נפגע באותה מידה

ואולם משרד הביטחון יכול לתבוע את חברת הביטוח כתביעת שיכוב (תביעה שמגיש מבטח נגד צד שלישי לאחר ששילם נזק), על אותם סכומים ששילם וישלם בעתיד למשפחות. בתביעת השיכוב ינסה משרד הביטחון לטעון שמדובר בתאונת דרכים, כדי שחברת הביטוח תהיה חייבת לפצותו בגין הפיצויים ששילם. "סביר שרוב המשפחות יבחרו במסלול התגמולים של משרד הביטחון: הוא נוח ומהיר יותר, וגם מבחינת התמורה הוא עדיף, בייחוד לגבי אלמנים ויתומים, אבל יש לבחון כל מקרה לגופו", אומר ילינק. האם חברת הביטוח יכולה להגיש תביעת רשלנות נגד המדינה בשל אי מניעת האסון? ילינק ופחנר מסופקים.

"ברגע שהאירוע יוגדר כתאונת דרכים, יש סעיף בחוק שאינו מאפשר להגיש תביעת רשלנות כשל הנזקים שהתרחשו כתוצאה מתאונת הדרכים", אומר ילינק, הוא גם התקשה למצוא תקדים למקרה שבו הוכרה תביעת רשלנות בנסיבות דומות. המקרה דומה, ציינו המומחים, לארם שנפגע בתאונת דרכים ובכית החולים התרחשה רשלנות רפואית שהוסיפה לנזק. במקרה כזה חברת הביטוח של הנפגע חייבת לשלם את כל הנזק שנגרם לאדם, למרות הרשלנות הרפואית. פוזנר: "הפסיקה קבעה כי חברת הביטוח לא תוכל לתבוע את בית החולים על הרשלנות בטיפול, למרות שהיא זו שמפצה אותו על כך. אותו דבר עם האסון בכרמל: חברת הביטוח תיתקע עם הפיצוי".

ילינק מוסיף כי חברת הביטוח תוכל לטעון בכתב ההגנה שלה בתביעת השיכוב של משרד הביטחון כי יש רשלנות של המדינה, בניסיון להפחית את חבותה. ואולם, "זה אירוע ראשוני בהיקפו וחומרתו, ולכן קשה מאוד לדמותו למקרים אחרים".

ילינק מסביר כי בנסיבות הקשות של התאונה השאלה אם מדובר בתאונת רכבים סבוכה. על מנת לקבוע אם מדובר בתאונת רכבים בית המשפט יברוק שאלות כגון האם המוות הוא פועל יוצא מהשימוש באוטובוס, האם המוות היה חלק מהנסיעה באוטובוס, או שמא האוטובוס שימש רק זירה לאירוע חיצוני לנסיעה שאינו קשור לשימוש באוטובוס ככלי תחבורה.

מכאן, מסביר פוזנר, ניתן להסיק כי ייתכן שחלק מהנספים בשריפה קיפחו את חייהם כתוצאה מהתלקחות של מיכל הרלק או כתוצאה מחפצים שעפו מהאוטובוס בעקבות הפיצוץ שנגרם בו. עו"ד שמואל ילינק מסכים כי סוהדים שנהדגו לכאורה בעודם באוטובוס יוכרו כנפגעי תאונת דרכים. ואולם גם לדבריו לגבי אלה שהצליחו לברוח מהאוטובוס קיים ספק רב מאוד אם מדובר בתאונת דרכים. "אף פעם אי אפשר לדעת את העובדות המדויקות וכאילו מידה המוות שהתרחש ייחשב ככזה שקרה קרוב לאוטובוס. לגבי אלו שנשרפו כשהיו לחלוטין מחוץ לאוטובוס אני מעריך שהמוות לא יוכר כתוצאה מתאונת דרכים. קיים ספק לגבי אנשים שיצאו צעד אחד מהאוטובוס ונשרפו חיים. אם הם נספו תוך כדי יציאה מהאוטובוס ייתכן שיראו בהם כנפגעים בתאונת דרכים".

לבחור בין שני חלולי פיצויים

תצלום: יאיר שניא

אסף פוזנר: "הסיבה הראשונית למוות אמנם היתה מחוץ לאוטובוס, אבל מיכל הדלק גרם לפיצוץ ולתוצאה מאוד קשה, ולכן ניתן בתאונת דרכים"

תצלום: יאיר שניא

שמואל ילינק: "לגבי אלה שנספו כשהיו לחלוטין מחוץ לאוטובוס, סביר שהמוות לא יוכר כתוצאה של תאונת דרכים. לגבי אנשים שיצאו צעד אחד מהרכב, קיים ספק"